

KARLSBORG

Måltidsriktlinje för förskola, skola och fritidshem

Gäller för:	Barn- och utbildningsförvaltningen
Diarienummer:	2024-27
Beslutande:	Barn- och utbildningsnämnden
Datum för beslut:	2024-02-07
Paragraf i protokoll:	§ 7
Gäller från och med:	2024-04-01
Dokumentansvar:	Kostchef
Aktualitetsprövning:	Ska ske under första året av varje mandatperiod.

Innehåll

INLEDNING	2
Syfte	2
Skollagen	2
Gemensamt ansvar	2
Verksamhetens ansvar	3
Kostverksamhetens ansvar	3
Vårdnadshavares ansvar	4
Referenser	4

Inledning

Förskola, skola och fritidshem har en enastående möjlighet att på ett positivt och naturligt sätt främja bra matvanor hos våra barn och därmed hälsan. Hem och familj har det grundläggande ansvaret för barns matvanor men eftersom de flesta barn äter flera måltider utanför hemmet har andra vuxna än föräldrarna inflytande över deras matvanor.

Genom att också äta lagom mycket och varierat är det lättare att få i sig det kroppen behöver samtidigt som risken för att få i sig skadliga ämnen minskar. Hur vi äter är dessutom inte bara viktigt för folkhälsan utan även för miljön.

Bra matvanor är en förutsättning för att elever ska kunna fungera bra i skolan och orka koncentrera sig under skoldagen. I samverkan med skolans undervisning ska måltidsverksamheten främja goda kostvanor samt ge kunskap och färdigheter för hälsa och välbefinnande.

Syfte

Riktlinjen gäller alla måltider som serveras i kommunala förskolor, grundskolor, gymnasium och fritidshem i Karlsborgs kommun.

Syftet med måltidsriktlinjen är att skapa ett gemensamt synsätt på mat och måltider inom barn- och utbildningsförvaltningen och ska ge en övergripande vägledning för att bidra till uppfyllelse av kostprogrammet.

Skollagen

I skollagen (2010:800) understryks att skolmåltiden i grundskolan och anpassad grundskola ska vara kostnadsfri och näringsriktig. För verksamhetsområde gymnasiet finns ingen lagstiftning. Skolmåltiden är en del av utbildningen i skolan, vilket är angivet i förarbetet till skollagen (prop. 2009/10:165). I förarbetena till skollagen anges att i begreppet omsorg ingår även att barnen i förskolan erbjuds måltider. Här anges också att måltiderna ska vara varierade och näringsriktiga (prop. 2009/10:165).

Gemensamt ansvar

En måltid är mer än bara maten på tallriken och därför finns ett gemensamt ansvar. Måltiden omfattar till exempel även rummet, sällskapet och stämningen. För att skapa måltider av hög kvalitet i Karlsborgs kommuns skolor och fritidshem ska *Måltidsmodellen* användas som stöd i arbetet. *Måltidsmodellen* är framtagen av

Livsmedelsverket för att ge helhetsperspektiv på måltidskvalité. Modellen består av sex pusselbitar som alla är viktiga för att matgästerna ska må bra av maten och känna glädje.

Att måltiden upplevs som god och trivsamt är viktigt för att maten ska hamna i magen. En bra måltid är även näringsriktig och säker att äta. Måltiderna ska bidra till en hållbar utveckling där tonvikten ligger på miljö men social hållbarhet, det vill säga bra livsvillkor för människor är också en viktig dimension. Måltiden tas tillvara som en resurs i den pedagogiska verksamheten.

Verksamhetens ansvar

Respektive rektor/chef har det övergripande ansvaret över att maten och måltiderna är en del av den pedagogiska verksamheten samt att utarbetat kostprogram och riktlinje är kända hos medarbetarna. Ansvaret innefattar även att den pedagogiska personalen på respektive förskola/skola har relevant kunskap om måltidens betydelse för hälsan.

Syftet med pedagogiska måltider är att eleverna ska få en positiv upplevelse av måltiderna och en naturlig inställning till mat. Elever behöver vuxna som förebilder och stöd vid måltiderna.

Måltiderna ska serveras på regelbundna tider och lunchen mellan klockan 11:00-13:00 och måltidsmiljön ska vara en lugn och trygg plats.

Inflytande och delaktighet

Barn, elever och föräldrar ska ges möjlighet till inflytande genom elevråd/matråd och föräldraråd. Matråden är till för att alla på skolan ska ha en möjlighet att vara med och påverka skolmaten och skolmåltidsmiljön. Respektive rektor är ansvarig för att kostråd genomförs, dokumenteras och att uppföljning sker av överenskomna punkter.

Kostverksamhetens ansvar

Måltiderna ska följa de svenska näringsrekommendationerna och livsmedelsverkets råd *Bra måltider i förskolan* och *Bra mat i skolan*. Barn som äter frukost, lunch och mellanmål på förskolan ska få i sig ungefär 65–70 procent av den energi och näring de behöver under ett dygn. Elever inom grundskola serveras dagligen lunch som ska täcka 25–30 procent av energi- och näringsbehov under ett dygn. Inom fritidsverksamheten serveras ett mellanmål som ska täcka 10–15 procent av energi- och näringsbehovet.

Kostchefen medverkar vid matråden för att ta del av synpunkter och utveckla kostverksamheten utifrån barn, elever och föräldrars delaktighet och inflytande.

Chefen för kostenheten i Karlsborgs kommun ansvarar för att riktlinjen revideras.

Vårdnadshavares ansvar

Specialkostintyg för barn med födoämnesallergi samt behovsanpassad kost ska vårdnadshavaren lämna som är utskriven av Specialistsjukvården.

Referenser

- Skollagen
- NNR2023
- Svenska näringsrekommendationer
- Bra mat i skolan, Förskolan (Livsmedelsverket 2019–2016)
- Skolmåltiden - en viktig del av en bra skola (Livsmedelsverket och Skolverket)
- Måltidsmodellen, Livsmedelsverket
- Kostprogram Karlsborgs kommun